A FARMEREKTŐL A MUNKÁSOKIG

Valamikor régen még ugyancsak törte magát minden magyar, hogy egy kis birtokhoz jusson és azon tisztességes megélhetést biztositson kis családjának és egyuttal megalapozza utódai jövőjét. Ha visszatekintünk a huszonöt, sőt mahoinap negyvenöt esztendős magyar telepekre, ugy kétségtelenül meg kell állapitanunk azt a nagy különbséget, ami az azóta eltelt alig néhány évtized alatt végbement nemcsak a világ technikai berendezésében, hanem az emberek lelkében is. Mindez sajnos azt eredményezte, hogy bizonyos eltávolodások észlelhetők magyar társadalmi szempontból, amit nem volna szabad elhallgatnunk.

Kérdezzük csak meg azokat a régi pionirokat, akik a kezdetleges körülmények valóban őskori akadályaival voltak kénytelenek felvenni a küzdelmet, hogy végül is diadalmasan kikerülvén abból, a maguk gyönyörüségére rabigába hajtsák a természetet. Bárha nem vitatja el senki az ujkanadásokkal szemben kinai falként meredező nehézségeket, azt megállapithatja mindenki, hogy a "régi jó világban" bizony nem ment mindenkinek olyan tul rózsásan a sora és a pionirmagyarok talán többet szenvedtek és többet nélkülöztek, mint a mai sorsüldözöttek nagy része.

Mégis mondják, hogy nem is annyira a szegények helyzetének romlása, mint amennyire a lelki átalakulás az, amely nyomasztó hatást gyakorol a világra és ez talán éppen itt Kanadában leginkább észrevehető. Mig ugyanis a pionirok világában mindenki el volt foglalva a maga bajával, viszont azt nem igen kürtölhette világgá a hir szárnyán. Igy a nagy gazdasági bajok inkább helyi érdekü jelenségeknek tüntek fel és meg is oldódtak lassanként, nem egyszer önnönmaguktól. A farmerek egy-egy rossz termés után nem egyszer százmérföldekre vándoroltak más vidékekre, hogy egy kis keresethez jussanak, viszont ma már ezt a megoldást is egészen más lelkülettel viszik keresztül az emberek.

Háládatlan feladat párhuzamot vonni a kora reggeltől napestig robotoló gazdák és a nyolc avagy tiz órát dolgozó munkásság között, miután annyira különböznek a körülményeik, hogy igazán a legjobb akarattal sem lehet egységes szempontok szerint elbirálni a helyzetet. Számtalan esetben ugyanis a csupán nyolc-tiz órát dolgozó ipari avagy "labor" munkás tizszer oly nehezen megdolgozik, mint a farmerek átlaga, viszont nem egy esetben a szántó-vető és különösen a termést betakaritó gazda tultesz még a legnehezebbet dolgozó ipari munkáson is, nem is szólva a törés és erdőirtás fáradalmairól.

Különösen a mai szomoru világban éleződik ki a helyzet a farmerek és a munkásság között. Nem azt értjük ezalatt, mintha az anyaföldet müvelő véreink nem értenének sok mindenben egyet a munkásokkal avagy munkátlanokkal, hiszen nem egy gazda ugyszólván magától vonja el a kenyeret, csakhogy emberét ne kelljen szélnek ereszteni, viszont igen sok türelmes farmmunkás "vár" már időtlen idők óta a béréért és éppen oly bizalommal reménykedik a jó termésben és a farmer gazdasági talpraállásában, mint akár maga a birtok tulajdonosa

Nem tagadhatjuk, hogy a modern közlekedési és hirszolgálati eszközöknek sok közük van ahhoz, hogy lélekben mégis hihetetlen szakadék tátong a pionirok és a mai világ szegény bevándorlói között. Hiszen ha valami baj van Kanada egyik sarkában, annak hire sokszor megnagyitva kerül a birodalom másik végébe, viszont ugyanakkor a jó hir csigalassusággal cammog és ritkán ér rendeltetési helyére. Badarság volna ezt akár az egyik osztály javára irni, akár a másiknak felróni, ugyanakkor, amikor mindenki nagyon jól tudja, hogy az utóbbi évtizedek és kivált a háboru következtében annyit változott az emberiség felfogása, mint annakelőtte évszázadok alatt sem. Nem is a dolgok firtatása volna itt a cél, hiszen vitákkal még nem sokat segitünk akár egyik, akár a másik fél helyzetén.

Ugy érezzük azonban, hogy a kanadai magyarságnak kötelessége volna meghányni-vetni azokat a problémákat, amelyek mindeddig valahogyan szétválasztották a régi-kanadás pionirjainkat és a mai sivár körülményeknek kiszolgáltatott munkanélküli tömegeinket. Nem akarja itt senki sem azt, hogy a magukat is csak nagynehezen eltartani tudó farmerek vállalják magukra a munkanélküliek gondjait, viszont azt sem kivánhatjuk, hogy a városokban való teljes elszegényedés helyett magyar farmokon helyezkedjenek el munkanélküli tömegeink, hogy legalább idővel egy kis gazdasághoz, önálló otthonhoz jussanak s addig is megszabaduljanak az éhinség gondjaitól, vagy ami éppen olyan keserü: a koldult kenyértől.

A fenti sorok nem akarnak senkinek sem utmutatásul szolgálni arra vonatkozólag, hogy a saját személyében mit cselekedjék: tudja azt jól mindenki önnönmaga. De igenis fel szeretnék szólitani egész Kanada magyarságát, a munkásságot és a szintoly nehéz körülményekkel küzködő farmertársadalmat arra, hogy ezen lapnak a rendelkezésükre álló hasábjain fejtsék ki nézeteiket a kanadai magyar egység nagy kérdéseit illetőleg. Miután ebben az óriási birodalomban a magyarság legnagyobb része a távolságok miatt soha sem ülhet le egy asztalhoz, hogy nyugodtan meghányja-vesse a nagy kanadai magyar problémákat: legyen ez a lap az a közvetitő szerv, melynek segitségével kicserélhetjük gondolatainkat és találjon legalább itt egymásra a farmer és munkás egyaránt.

Eléri-e Kanadát a "Nautilus" az Északi-sark jégóceánja alatt?

A mult héten Massachussetts Provincetown kikötőjéből elindult London felé a "Nautilus" nevü amerikai tengeralattjáró merész utjára, amely uj fejezet nemcsak a sarki expediciók, ha nem a tengeralattjárók történetében is. Mint ismeretes, az expedició vezetője, George Hubert Wilkins ausztráliai származásu kapitány, aki résztvett a Stefansson-féle kanadai sarki expedicióban 1913—1918-ig, majd az utolsó Shackleton-féle délsarki expedicióban 1921-ben, végül pedig 1928 április 15.-én Alaszka Point Barrow városából kiindulva átrepülte az északi sarkvidéket és a Spitzbergákon, Green Harbourban szállt le. A 2600 mérföldes utat 20 óra 20 perc alatt tette meg.

Ennél a repülésnél majdnem teljes bizonyossággal megállapitotta azt, hogy az északi sark vidéket mély óceán fedi és azokon a helyeken, ahol más sarkkutatók szárazföldre következtettek, nem talált mást, mint jéghegyeket és vizet. A mostani expedició célja: A Spitzbergákról kiindulva, Grönland északi partjai mellett az Északisarkon át eljutni Kanada legészaknyugatibb partjaihoz. Ezen az uton tanulmányokat és kutatásokat akarnak végezni a sarki ócánban. Egyszóval Wilkins kapitány expedíciója a Stefansson-féle kutatások eredményeire és tulajdon repülésének tapasztalataira támaszkodik.

A sarkvidéket összefüggő mély tenger boritja, amelynek mélysége 3,000—15,000 láb között váltakozik. Közepes mélysége az óceán- és sarkkutatók megállapitásai szerint 3600 láb körül van. A sarki óceán kiterjedése kb. 14 millió négyzetkilóméter, ennek a területnek mintegy háromnegyed részét jég boritja.

A "Nautilus"-nak a jéghatártól jéghatárig terjedő kb 28000 mérföldes utat a viz alatt kellene megtennie. A tengeralattjáró kétféle hajtóerővel van ellátva: a vizfeletti menetre nyersolajmotorokkal, a vizalatti menetre pedig elektromotorokkal. Ezek energiaforrása akkumulátor, amely azonban mindössze két napra elegendő áramot tárolhat. Ezért a tengeralattjárónak 48 óránként a szabad levegővel kell kapcsolatot teremtenie, hogy akkumulátorait a nyersolajmotorokhoz kapcsolt dinamók segélyével feltölthesse. Ekkor egyrészt a Diesel-motor számára szükséges levegőt kell beszivnia, másrészt a nyersolajmotor égési termékeit kell eltávolitania. Ennek a kapcsolatnak megteremtését kétféleképpen vélik megoldhatni: vékony jégréteg esetén és jégmentes csatornáknál a felszinre való fölemelkedéssel, vastag jégrétegnél pedig ennek, speciális furógéppel történő megfurása utján, csövek segélyével.

Az északsarki tenger jegének vastagságát pontosan megállapitani ezideig nem lehetett. Az elméleti vastagság kiszámitható s a jég rossz hővezető voltából és a sósviznek a rendes viznél alacsonyabb fagypontjából következik, hogy a sarkitengerben keletkező jégtáblák vastagságát 8 lábnál többre fölvenni nem kellene. Ez természetesen arra az esetre vonatkozik, ha a tengerviz az alacsony hőmérséklet folytán fagyva meg, minden mozgástól mentes lenne.

Az északsarki óceánban azonban szintén vannak áramlatok, amelyek jelenlétét Nansen igazolta legjobban azzal, hogy "Frahm" nevü hajójával a jég közé zárva, kizárólag a jég mozgásának segitségével vitette magát az Ujszibériai-szigetektől a Spitzbergákig. Az áramlatok és a szél behatása alatt a jégfelület mozgásban van, a jégtáblák, kimozdulva nyugalmi helyzetükből, egymásra torlódnak. Ilymódon tehát az előbb emlitett jégvastagság többszörösét is eredményezik, sőt egyes sarkkutatók szerint még az 50 láb vastagságot is elérik.

Ez a körülmény élesen rávilágit azokra a nagy nehézségekre, amelyek elé a Wilkins-expedició néz és amelyek nagyon is bizonytalanná teszik azt a lehetőséget, hogy szükség esetén bármikor a szabad levegővel kapcsolatot tudjanak teremteni. Nemcsak a jég szilárdságával és ennek ellenállásával kell számolniok, hanem a mozgásban levő jég hatalmas erejével is. Ennek az óriási kiterjedésü és mozgásban levő jégfelületnek egyes részei igen nagy oldalirányu nyomást gyakorolnak a hajók falára és ez a nyomás végzetessé is válhat, miként azt a Jeanette- és a Brusilow-expediciók pusztulása is bizonyitja. Már pedig ugyanilyen hatalmas oldalirányu nyomás veszélyezteti a hajóból kinyuló csöveket is.

A szabad levegővel való kapcsolat megteremtése elmaradhatatlan szükségesség a villamosáramot raktározó akkumulátorok feltöltése és a hajóban levő levegő felfrissitése végett. Éppen ezért remélhető, hogy még mielőtt a végleges utnak nekivágnak, a sarkitengerben végeznek majd olyan kisérleteket, amelyek az Északi-sark közvetlen közelében levő állapotoknak megfelelő körülmények között fognak megtörténni és ahol még lesz idő dönteni a veszedelmes utnak való nekiindulás, vagy a visszatérés között.

A "Nautilus" fel van szerelve a modern hajózási technika valamennyi eszközével. A mágneses Északi-sark közelében a közönséges mágnestü igen nagy eltérést mutat, ami a vizalatti haladásnál, abban az esetben, ha csillagászati helymeghatározás hosszabb ideig nem lehetséges, az utiránytól való lényeges eltérést és a menetidő jelentékeny meghosszabbitását okozhatja. Bárha a tengeralattjáró fel van szerelve ugynevezett Giro-kompasszal, amely mindennemü mágneses eltéréstől mentes, mégis meg kell jegyezni, hogy ezek a Giro-kompaszok nagy fordulatszámuk folytán igen érzékeny müszerek s ezért ujabb veszélyt rejtenek magukban.

LEHET-E MÉG TERMÉS?

A SZÁRAZSÁG MELLETT MÉG MILLIÓI NÖVELIK A GAZDÁK CONDJÁT — EGÉSZ SASKATCHEWAN RETTEG A "CROP FAILURE"-TŐL — ÉSZAKALBERTA ÁLL MÉG LEGJOBBAN — A SZÓRVÁNYOS ESŐK ELLENÉRE SEM LEHET MÁR JÓ TERMÉS

PONDRÓK ÉS SÁSKÁK

A préritartományok olyan válsággal néznek farkasszemet mint 1917 óta egyszer sem. Nem volt elég, hogy a farmerek alig kaptak valamit tavalyi termésükért, hanem még ehhez járult az időjárás ezernyi szeszélye, teljesen eltemetvén a gazdák minden reménységét. A hires nyugatkanadai termésnek az idén még az árnyékát is nehezen fogják betakaritani a legnagyobbrészt anyagilag letörött farmerek és az ugyan gyenge vigasz a gazdatársadalom részére, hogy a rossz termés felveri az elevátorokba már régen beszállitott gabona árfolyamát. Itt egyedül csak a pool tagjai éreznék ennek üdvös hatását, viszont ma már ezt a példás szövetkezeti intézményt is annyira megviselte a gabonaérdekeltségek áskálódása, majd a világpiaci válságnak a gabonaárakra gyakorolt gyilkos hatása, hogy nehezen lehetne megjósolni a jövőt.

Az ottawai földmüvelésügyi minisztérium távirati jelentései szerint junius első felében még inkább rosszabbodtak az állapotok, melyeket már elég sötéten irt le a hónap elején kiadott beszámoló. Eszerint éppen a világszerte ismert saskatchewani buzavidék szenvedte a legtöbbet és igy csakis abban az esetben lehet valamirevaló termésre számitani, ha a régóta várt kiadós esők után kedvező időjárás uralkodnék egészen a termés betakaritásáig. Manitoba és Alberta tartományok egyes vidékein aránylag jobbak a kilátások, azonban a legtöbb helyen itt is szinte kizárt, hogy az idei termés-hozam megütthesse az átlagot és tisztességes jövedelmet nyujtson a gazdának.

Jellemző a központi statisztikai hivatalnak az a kimutatása, mely az előző harminc év adataival hasonlitja össze a termés idei állását. Bár ennek közlése hosszadalmas volna, szemléltetésül csak a tavalyi és az idei termés közötti különbséget mutatjuk be. Ennek értelmében Saskatchewanban átlag 20 ponttal, Albertában 14 ponttal és Manitobában 4 ponttal marad az idei vetés állása a tavaly juniusi állapotokkal szembeállitva. A többi gabonafélénél is meglehetősen szomoru különbség mutatkozik. Ha például a termésátlagot 100 pontnak vesszük, akkor a zárójelbe foglalt tavalyi adatok mellett az idei helyzetet a következő számok jellemzik: **MANITOBÁBAN** buza 89 (93), zab 87 (89), árpa 86 (95), rozs 87 (95). **SASKATCHEWANBAN** buza 77 (97), zab 76 (92), árpa 77 (97), rozs 70 (95). **ALBERTÁBAN** buza 84 (98), zab 85 (90), árpa 87 (96), rozs 83 (95)

Noha a legjobb vidékeken sem fogja az idei termés elérni az átlagot, érdekes lesz megjegyeznünk, hogy a legtöbbet mégis az északalbertai Peace River nagyrészt ujonnan feltört farmjain remélik a gazdák. A három préritartomány legnagyobb részén azonban már hetek óta nem tud kellő mennyiségü csapadék hullani fejlődni a vetés, sőt egész vidékeken még a fü is kiszáradt s az állatok legeltetése, mi több itatása is nehézségbe ütközik. Az elszegényedett gazdák valóban válságos helyzetbe jutottak. A komolyan számitásba alig vehető szórványos esőzések hatását évek óta nem tapasztalt szélviharok teljesen eredménytelenné tették és Nyugatkanada farmertársadalma ennek folytán nehéz idők elé tekint.

HOGYAN ÁLLITOTTA FALHOZ A SZULTANT — RÁKÓCZI „FIA"?

IRTA FORGÓ PÁL

Az Ur 1730-ik esztendeje körül, amikor nagy Rákóczi Ferenc Rodostóban ette a számüzetés keserü kenyerét, egy napon érdekes ember kereste fel: Neuhof Tivadar, akit még régebbi párisi tartózkodásának idejéből ismert a fejedelem. Fantasztikus tervvel állott elő. Elmesélte, hogy Korzika szigetét már régen megszállva tartják a genovaiak, akik esztendők óta sanyargatják, valósággal rabszolga sorsban tartják a sziget lakóit, akik halálosan gyülölik az idegen igát.

Ha Korzikát felszabaditanák, abból óriási haszna lenne Törökországnak, mert hadihajói számára pompás kikötőt kapna és főleg Afrika északi partjain lakó mohamedánokkal lehetne innen állandó összeköttetést fentartani. A további terv az lenne, hogy a török tengeri haderő Korzikából elindulva megrohanná az olasz tengeri erődöket és azokat elfoglalva, fokozatosan egész Olaszországot uralma alá hajtaná. Az olaszok leverétése után pedig Ausztriára kerülne a sor és kényszeritenék a Habsburgokat, hogy Rákóczit ültessék ismét trónra.

A titokzatos idegennek olyan meggyőző volt az előadása, annyira megnyerő az egyénisége, hogy Rákóczit egészen felvillanyozta az ötlet és szólt egyik hatalmas barátjának Ách med pasának, aki a szultán kedvence volt, hogy vegye pártfogásába. Neuhof tökéletesen elszéditette a pasát, aki csakhamar rajongó hive és szószólója lett a szultánnál. Az eredmény hamarosan mutatkozott is. Haderőt ugyan nem bocsátott Neuhof rendelkezésére, ellenben annál bővebben kapott pénzt. Neuhof közben már titkos érintkezésben áll a korzikaiakkal, akik ugy tekintettek rá, mint megváltójukra.

Igy történt, hogy Neuhof, aki az előző években szerencsejátékokból tartotta fenn magát Európa különböző udvaraiban és mindenhonnan nagy adósságok hátrahagyásával kellett menekülnie, 1736 március 13-án egy tiz ágyus naszádon Korzika Aleria nevü kikötőjébe érkezett A hajót a tuniszi angol konzul segitségével szerezte. Természetesen sem a konzulnak, sem a hajó kapitányának nem volt joga ilyen politikai jellegü vállalkozás védelmére az angol lobogót Neuhof rendelkezésére bocsátani és a kapitány később a büntetéstől való félelmében öngyilkos is lett.

Ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy Neuhof megérkezése és a szigetre való bevonulása tökéletes volt. Messze környékről sereglettek össze a szigetország lakói, hogy üdvözöljék a felszabaditásukra érkező nagy urat. — Neuhof félig török, félig európai ruhában szállt a partra, hosszu, prémmel ékesitett biborkaftánt hordott, viszont turbán helyett francia parókát tett a fejére, oldalát spanyol kard ékesitette és kezében ékkövektől szikrázó királyi botot tartott.

Mögötte négerek és törökök sorakoztak fel. Azután megkezdődött a hajó kirakodása. Hat tizenkétfontos ágyut, hétezer puskát, rengeteg szuronyt, pisztolyt, puskaport, golyót, hét ezer zsák gabonát, háromezer öltönyt és ugyanannyi pár csizmát hozott magával, melyeknek értéke körülbelül egymillió skudit ért. Óriási esemény volt ez akkor a teljesen elszegényedett és lerongyolódott Korzikán, érthető tehát az a kitörő örömmámor, mellyel Neuhof Tivadart fogadták.

Ez a fejedelmi ajándék kétségtelenné tette, hogy a "felszabaditó" mögött valamelyik nagy európai hatalom áll és Neuhof ugyancsak értette a módját annak, hogy a korzikaiakkal azt sejtesse, hogy nagy haderők fognak a közeli jövőben érkezni, melyeknek segitségével megkezdhetik a szigetország különböző erődeibe befészkelődött genovaiak kiverését. A legtöbb korzikainak sejtelme sem volt arról, hogy tulajdonképen kicsoda Neuhof. Sokan Rákóczi fiának tartották mások azt sugták, hogy angol trónkövetelő. De abban mindnyájan megegyeztek, hogy igen nagy ur, akinek jóakarata visszaadhatja Korzika szabadságát és nyugalmát.

Diadalmenetben kisérték Neuhofot Tamploro városkába. Első dolga volt, hogy a magával hozott uniformisokba bujtatta a lerongyolt embereket, felfegyverezte őket és azután egy közeli genovai őrhelyet támadott meg és teljes győzelmet aratott azok felett. Ez a jelentéktelen diadal még inkább növelte népszerüségét. Korzika benszülöttei örömlázban égtek és igy történt, hogy 1736 április 15-én, tehát éppen egy hónappal a szigetre való érkezése után egy forma szerint összehivott ősi királyválasztó gyülésen Neuhof Tivadart I. Theodor néven Korzika királyává koronáztak.

I. Theodor legnagyobb gondja most már az volt, hogy királlyá történt választását elismertesse a francia és olasz udvarokkal, de követeit mindenütt igen hüvösen fogadták. A genovai köztársaság pedig egyenesen felháborodott e példátlan vakmerőségen. Felismerték a veszedelmet, melyet számukra Neuhof királlyá való koronáztatása jelentett és ezért hajópiratokban terjesztették a szigeten a Neuhofot leleplező adatokat. Leirták előző életét, kalandor pályafutását, kártyacsatáit és még meg is toldották azt különböző kitalálásokkal. Igy például többek között azt is ráfogták, hogy vásári kikiáltó volt.

Korzikai hivei között csak egyér visszhangja volt e rágalmazó hadjáratnak. Sokkal nagyobb baj volt, hogy Theodor megigért segélycsapatai sehogy sem akartak megérkezni. Igy azután képtelenség volt döntő győzelmet aratni a genovaiak felett, akik erődjeikből még jobban nyugtalanitották és kárositották a sziget lakóit, mint azelőtt.

Erre Theodor hajóra szállt és Nápolyba, majd onnan Franciaországba és Angliába hajózott. Mindenütt megpróbálkozott a királyi udvaroknál, de sehol sem fogadták. Közben a genovaiak valósággal hajtóvadászatot rendeztek ellene és a "király" szerzetes ruhában bujkált, nehogy felismerjék. Hosszu utazás után Hollandiába érkezett. Itt már nagyobb szerencsével operált. Sikerült a dusgazdag hollandiai bankárok között érdeklődést kelteni Korzika iránt. — Megigérte nekik, hogy amennyiben visszasegitik trónjára, ugy kezükbe adja Korzika teljes kereskedelmét és nekik igérte a sziget két legfontosabb kereskedelmi kikötőjét. Igy történt, hogy 1738 szeptember 13.-án Theodor ujra megjelenik Korzika egyik kikötőjében három hadihajó és több kereskedelmi hajó kiséretében. A korzikaiak ismét kitörő örömmel üdvözölték.

Theodor azonban ezuttal óvatos volt. Este visszatért a hajóra és ott aludt. De majdnem ez lett a végzete, mert a hajóskapitányt a genovaiak megvesztegették és Theodor egy véletlen folytán csak az utolsó pillanatban fedezte fel az összeesküvést. A kapitányt felakasztatta, de a baj ezzel még nem mult el.

Theodor látva, hogy helyzete tarthatatlanná vált, az éjszaka védelme alatt egy vitorláson Nápolyba menekült. Élete ettől kezdve igen szomoru fordulatot vett. Álruhában bujkált végig Európában, állandóan a leleplezés veszedelmétől rettegve. Végül hosszas és viszontagsággal teljes utazás után Londonban bukkan fel. Itt a királytól szabadságlevelet kap ugyan, de a genovaiak mégis csak börtönbe juttatják. Hét teljes esztendeig sinylődik ott miközben egészen megöregedik és egyik szemére is megvakult. Amikor kiszabadult, csodálatos képpen egyszerre feléje fordult az angolok részvéte. Tekintélyes összeget szedtek össze számára, a legelőkelőbb angolok vállalkoztak arra, hogy azt átadják neki.

Neuhof akkor egy bérkaszárnya negyedik emeletén lakott. Mikor értesitették, hogy a könyöradományt átadó bizottság keresi, leüzent, hogy várjanak néhány percet. Ezt a pár percet arra használta fel, hogy diszbe öltözött, az ágya fölött levő baldakint egy karosszék fölé feszitette és ezen a széken ülve fogadta a bizottságot, olyan méltósággal, mint egy valódi fejedelem. Röviddel ezután 1756 december 11-én halt meg. Kétségtelen, hogy egyike a legérdekesebb politikai kalandoroknak, akiből nem hiányzott a rokonszenves hősiesség sem. Mint Rákóczi "fiá"-ról dalmüvet is irtak, amely sokáig ment a francia és olasz szinpadokon.

SVÁJCIAK A SZLOVÁKOKRÓL

Genfből jelentik, hogy a svájci sajtó élénken foglalkozott a magyar reviziós gyülésekkel. Különösen kiemelik, hogy a budapesti gyülésen felszólalt a tót világszövetség elnöke, aki kijelentette, hogy a tótokat akaratuk ellenére és meghallgatásuk nélkül csatolták Csehországhoz